

Jaarverslag 2019

Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch

Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch

dr. E.A.M.J. Verkaar, waarnemend voorzitter
mw. mr. D. Haenen
J.J.M. Gersjes
ing. A.J.G. de Groot
drs. L. Konings

drs. D. Berends secretaris

Tel: 073-615 5411

Mail: rekenkamer@s-hertogenbosch.nl

Web: www.s-hertogenbosch.nl/rekenkamer

's-Hertogenbosch, 17 maart 2020

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Inleiding	4
1.1 Terugblik.....	4
1.2 Samenstelling	4
1.3 Activiteiten	5
1.4 Onderwerpen	5
1.5 Kwaliteitszorg	5
1.6 Kosten	6
2. Missie en voornemens in 2019	7
2.1 Missie	7
2.2 Voornemens in 2019	7
3. Onderzoeken in 2019.....	8
3.1 Onderzoek naar burgerinitiatieven.....	8
3.2 Onderzoek naar gemeentelijk privacy-beleid.....	8
4. Doorkijk naar 2020.....	10

Samenvatting

Het verslagjaar 2019 is qua bezetting anders verlopen dan de Rekenkamercommissie had gehoopt. Desondanks is in 2019 het onderzoek naar burgerinitiatieven afgerond. Het onderzoek werd door de betrokken raad goed ontvangen. Tijdens de presentatie van de onderzoeksresultaten aan de raad heeft een aantal raadsleden gevraagd om een vervolgonderzoek dat hen kan helpen bij de eigen rolname in participatietrajecten. Bovendien is in 2019 een onderzoek naar het gemeentelijk privacy-beleid, dat einde 2018 was opgestart, doorgezet. Medio 2020 zal dit onderzoek aan de raad worden voorgelegd.

Om de Rekenkamercommissie weer op volle sterkte te brengen om met haar onderzoek een bijdrage te kunnen leveren aan de kwaliteit van het door de gemeente gevoerde bestuur en beleid, zijn in 2019 drie nieuwe externe leden geworven en benoemd.

Op het moment van schrijven van dit jaarverslag 2019 is een nieuwe secretaris benoemd die ons vanaf medio maart 2020 ondersteunt bij onze werkzaamheden. Daarnaast heeft aan het begin van het nieuwe jaar een extern lid van de Rekenkamercommissie zijn functie neergelegd als gevolg van een mogelijke schijn van onverenigbare belangen, waardoor opnieuw een vacature is ontstaan. Tevens is de voorzitter vanaf 16 maart 2020 niet meer beschikbaar. Vanaf dat moment treedt de heer Verkaar als langstzittend lid op als waarnemend voorzitter, conform de verordening op de rekenkamercommissie van de gemeente 's-Hertogenbosch 2015.

De toetreding van nieuwe leden heeft – net als de secretarisswissels – druk gelegd op onze onderzoekproductie. In 2019 is derhalve slechts één (1) onderzoek gepubliceerd in tegenstelling tot een regulier kalenderjaar waar normaliter minimaal 2 onderzoeken aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

In 2020 worden drie onderzoeken uitgevoerd/afgerond:

- het reeds genoemde onderzoek naar gemeentelijke privacyvraagstukken en de rol van de raad;
- een vervolgonderzoek naar participatie en de rolname van de raad, bijvoorbeeld op momenten dat inwoners tegengestelde belangen inbrengen;¹
- een onderzoek naar de mogelijkheden van de raad om de besluitvorming in de jeugdzorg te beïnvloeden, binnen de regionale gemeentelijke samenwerking.

Door de beperkte samenstelling in 2019 en de beperkte bezetting van de secretarisrol, is het beschikbare budget in 2019 niet uitgeput.

---

¹ Ten tijde van het uitbrengen van dit jaarverslag vindt nog overleg plaats met de Werkgroep Omgeving of- en in welke vorm dit vervolgonderzoek zal plaatsvinden.

1. Inleiding

1.1 Terugblik

In dit jaarverslag blikt de Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch terug op het jaar 2019. Wij vinden het belangrijk om transparant te zijn over onze activiteiten en de resultaten daarvan. Bovendien willen wij graag leren van de ervaringen van voorbije jaren, zodat wij nog beter een bijdrage kunnen leveren aan het vergroten van de kwaliteit van het door de gemeente 's-Hertogenbosch gevoerde bestuur en beleid. De Gemeentewet schrijft voor dat dit verslag jaarlijks vóór 1 april wordt toegezonden aan de raad.

1.2 Samenstelling

De Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch bestaat uit een externe voorzitter, vier externe leden en twee leden uit de raad.² In 2019 kende onze bezetting een aantal wijzigingen:

- Op 29 januari 2019 heeft de gemeenteraad mevrouw mr. D. Haenen benoemd als extern lid van de Rekenkamercommissie voor een periode van vier jaren.
- Op 7 mei 2019 heeft de gemeenteraad de heer drs. T.M.H.J. de Laat benoemd als extern lid van de Rekenkamercommissie voor een periode van vier jaren.
- Op 10 september 2019 heeft de gemeenteraad de heer drs. L. Konings benoemd als extern lid van de Rekenkamercommissie voor een periode van vier jaren.

De Rekenkamercommissie bestond bij de afsluiting van het jaar 2019 uit de volgende leden:

Mevrouw dr. P.E.H. Habets EMIA (voorzitter)
De heer dr. E.A.M.J. Verkaar (extern lid)
Mevrouw mr. D. Haenen (extern lid)
De heer drs. T.M.H.J. de Laat (extern lid)
De heer drs. L. Konings (extern lid)
De heer ing A.J.G. de Groot (raadslid)
De heer J.J.M. Gersjes (raadslid)

Verder hebben wij in 2019 afscheid genomen van de heer drs. E.A.A. Kerkhoff die de functie van ambtelijk secretaris tijdelijk heeft waargenomen in de eerste helft van 2019. De heer C.L. Nijhuis MSc vervulde de rol van ambtelijk secretaris a.i. in de tweede helft van 2019.

---

² Met de term 'extern lid' wordt bedoeld dat desbetreffend lid van de Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch noch lid is van de gemeenteraad van 's-Hertogenbosch noch deel uitmaakt van de ambtelijke organisatie van de gemeente 's-Hertogenbosch.

1.3 Activiteiten

De Rekenkamercommissie is het afgelopen jaar zeven keer plenair bijeen geweest. Daarnaast zijn er bijeenkomsten geweest van drie gevormde subgroepen vanuit de commissie voor de begeleiding van de onderzoeken dan wel de verkenning en voorbereiding van nieuwe onderzoeksonderwerpen.

De leden wonen regelmatig vergaderingen van raad en raadscommissies bij. Met het presidium van de gemeenteraad is overlegd over organisatorische en planningszaken en is het onderzoeksprogramma voor 2020 gepresenteerd. Dit laatste is tot stand gekomen naar aanleiding van een uitgebreide brainstormsessie die afgelopen zomer heeft plaatsgevonden. Deze sessie had als doel om voor de komende jaren een doorkijk te hebben om potentieel interessante onderwerpen voor de onderzoeksagenda van de Rekenkamercommissie.

Begin december heeft het eerste deel van een interne cursusmiddag plaatsgevonden in het kader van de introductie van de nieuwe externe leden en de teamvorming.

Tenslotte zij vermeld dat de Rekenkamercommissie medio december de jaarlijkse retraite heeft gehouden, waarbij is teruggekeken op een bewogen jaar en de versterking van de Rekenkamercommissie met een aantal nieuwkomers en het herijken van werkafspraken uit het verleden.

1.4 Onderwerpen

De Rekenkamercommissie luistert bij het kiezen van haar onderwerpen goed naar wat de gemeenteraad aan informatie wenst. De raad is immers de belangrijkste doelgroep van het onderzoek. Maar ook inwoners kunnen ideeën aandragen voor rekenkameronderzoek. De Rekenkamercommissie heeft ook dit jaar vergaderingen van raadscommissies en gemeenteraad bijgewoond. Daarmee tracht de Rekenkamercommissie een goed beeld te krijgen van de onderwerpen die in het bestuur en de stad leven. Uiteraard spelen ook andere factoren een rol zoals onderwerpen die landelijk en bij andere rekenkamers actueel zijn. Raadsfracties leveren jaarlijks suggesties voor onderzoek aan. Bij wet is ook vastgelegd dat de gemeenteraad tussentijds (bijvoorbeeld via een motie) een verzoek mag doen aan de Rekenkamercommissie om een onderwerp te onderzoeken. De commissie besluit zelf of zij op dit verzoek ingaat.

1.5 Kwaliteitszorg

De Rekenkamercommissie besteedt veel aandacht aan de kwaliteit van haar onderzoeksrapporten en werkwijze. Onze wijze van werken, onderzoeken en rapporteren evalueren wij jaarlijks in een separate bijeenkomst. Wij spreken dan ook over mogelijke nieuwe werk- en

rapportagevormen, de onderzoeksthema's, de doorwerking van onze onderzoeken en onze samenwerking met de gemeenteraad. Deze bijeenkomst vond plaats op 27 augustus 2019. Eén van de onderwerpen die besproken is, is het (lees)volume van de onderzoeksrapporten. Hierover heeft de raad – m.b.t. het onderzoek naar burgerinitiatieven – een opmerking gemaakt en in volgend onderzoek zoeken wij hier een oplossing voor, zonder concessies te willen doen aan nuance en kwaliteit.

Ook na afloop van ieder onderzoekstraject kijken wij – samen met de onderzoekers – terug. De leerpunten daaruit nemen wij mee in volgende onderzoeken. Ook is de Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch lid van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK). Er bestaan eveneens contacten met andere rekenkamers in Noord-Brabant en daarbuiten.

1.6 Kosten

De Rekenkamercommissie is bevoegd om - binnen een door de gemeenteraad beschikbaar gesteld budget - uitgaven te doen ten behoeve van de uitvoering van haar taken. Het budget ligt sinds de start van de Rekenkamercommissie op hetzelfde niveau.

Voor 2019 ging het om een werkbudget van circa € 97.950,- voor het verrichten van onderzoek, presentiegelden van de externe leden en overige kosten (lidmaatschap NVRK, congres, representatie, e.d.). De begroting van de commissie bestaat naast het werkbudget uit de salariskosten van de secretaris c.q. de externe inhuur van de secretaris.

Overzicht begroting versus realisatie 2019 d.d. 31 december 2019

Begroting en realisatie Rekenkamercommissie	2019	2019	2019
Omschrijving kostensoort	Totaal begroting	Geboekt	Vrije ruimte
Representatiekosten t.b.v. externe relaties	0	123	-123
Representatiekosten t.b.v. interne relaties	0	31	-31
Externe personeelsactiviteiten	610	576	34
Adviezen door derden (inhuren van personeel)	0	14.400	-14.400
Tijdelijk personeel tlv vacature-ruimte	0	26.765	-26.765
Contributies, lidmaatschappen, abonnementen	1.190	1.215	-25
Presentiegelden commissies	30.000	19.770	10.230
Onderzoekskosten	66.150	41.049	25.102
Overige dienstverleningen	0	-5.000	5.000
Personeelskosten huidig personeel	110.900	40.500	70.400
	208.850	139.428	69.421

2. Missie en voornemens in 2019

2.1 Missie

Volgens de wet heeft de Rekenkamercommissie als doel onderzoek uit te voeren naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het beleid zoals dit onder verantwoordelijkheid van raad, college en ambtelijke organisatie tot stand komt.

De Rekenkamercommissie van gemeente 's-Hertogenbosch legt in haar onderzoeken het accent op de *maatschappelijke effectiviteit van beleid* en minder op de correcte naleving van de regels waarop onderzoek naar rechtmatigheid is gericht. Dergelijk onderzoek valt in ieder geval voor zover het de financiën aangaat, wat haar betreft onder verantwoordelijkheid van de accountant.

De Rekenkamercommissie wil met haar onderzoek uiteindelijk een bijdrage leveren aan vergroten van *de kwaliteit van het door de gemeente gevoerde bestuur en beleid*. De Rekenkamercommissie heeft als doel de controlerende en kaderstellende rol van de raad te versterken. Daarmee staat de commissie ten dienste van de raad. De rol van de gemeenteraad in de uitoefening van zijn controlerende en kaderstellende taak is daarmee een steeds terugkerende invalshoek van het onderzoek.

De Rekenkamercommissie stelt zich dan ook ten doel onderzoek te (laten) verrichten naar de doeltreffendheid van beleid: in hoeverre worden de doelen bereikt als gevolg van de inzet van beleid? In het verlengde hiervan kan *de kaderstellende rol van de raad verder worden verbeterd*: heeft de raad in zijn kaderstelling heldere keuzes gemaakt, een kwalitatief dan wel kwantitatief meetbaar doel gesteld met een daarbij aangegeven tijdsperiode en budget?

2.2 Voornemens in 2019

De Rekenkamercommissie had zich voorgenomen om de volgende projecten in 2019 af te ronden dan wel in uitvoering te nemen:

1. Onderzoek naar burgerinitiatieven;
2. Onderzoek naar gemeentelijke privacyvraagstukken en de rol van de raad.

3. Onderzoeken in 2019

3.1 Onderzoek naar burgerinitiatieven

De onderzoeksvraag

Begin december 2018 is een onderzoek gestart naar initiatieven en ideeën van inwoners van de gemeente 's-Hertogenbosch. Welke initiatieven nemen inwoners om een bijdrage te leveren aan de Bossche samenleving? En hoe verhouden deze initiatieven zich tot de gemeente als organisatie? Op welke wijze bereiken inwonersinitiatieven de gemeente en wat gebeurt er vervolgens mee? Krijgen deze initiatieven de steun van de gemeente? En op welke manier? De algemene doelstelling van het onderzoek is om inzicht te krijgen in de vraag of inwoners initiatieven nemen om de stad verder te ontwikkelen en daarbij de ruimte of ondersteuning krijgen van de gemeente om dat te doen.

Het resultaat

Het PON heeft het onderzoek voor de Rekenkamercommissie uitgevoerd. Het resultaat is vastgelegd in een uitgebreid [onderzoeksverslag](#). Op 19 augustus 2019 heeft de Rekenkamercommissie de resultaten van het onderzoek naar burgerinitiatieven gepresenteerd aan de raad tijdens de openbare bijeenkomst Informeren en Ontmoeten. Het Raadvoorstel is op 28 augustus 2019 besproken in de commissie bestuur en op 10 september in de gemeenteraad aangenomen.

Dit onderzoek werd inhoudelijk goed ontvangen, zij het dat de raad het (lees)volume van het rapport te groot vond. Daarbij heeft de raad aangegeven erg betrokken te zijn bij het onderwerp participatie. Een aantal raadsleden stelde bij de toelichting van het rapport de vraag om hen te helpen bij de eigen rolname in participatietrajecten door middel van een vervolgonderzoek. Deze vraag wordt thans door de Rekenkamercommissie in overweging genomen, waarbij nauwe afstemming geschied met de Commissie Omgeving. Daarbij legt de Rekenkamercommissie de focus op participatie van inwoners op momenten dat tegengestelde belangen (tussen inwoners en/of de gemeente) aan de orde (kunnen) zijn.

3.2 Onderzoek naar gemeentelijk privacy-beleid

In 2019 is het in 2018 aangekondigde onderzoek naar het privacy-beleid van de gemeente 's-Hertogenbosch gestart. Het onderzoek heeft als doel om aandacht te vragen voor de kaders die de gemeenteraad kan stellen bij het gebruik en de toepassing van data door de gemeente daar waar het de privacy van burgers raakt. Eind 2019 is het onderzoeksrapport grotendeels afgerond. De Rekenkamercommissie gaat na op welke inspirerende wijze de thematiek en de onderzoeksresultaten aan de gemeenteraad voorgelegd kunnen worden. De verwachting is dat het

onderzoek vóór de zomer 2020 aan de gemeenteraad en commissies kan worden aangeboden.

4. Doorkijk naar 2020

Tijdens de presentatie van het onderzoeksprogramma, afgelopen najaar, aan het presidium van de gemeenteraad, heeft de Rekenkamercommissie inhoudelijke feedback gekregen op de onderwerpen. Dit heeft ertoe geleid dat het onderzoek naar het thema Wonen in de tijd naar achteren is geschoven en het onderwerp Jeugdzorg in 2020 aan bod zal komen.

De Rekenkamercommissie is thans voornemens om in 2020 de volgende drie onderzoeken uit te voeren c.q. af te ronden:

- het reeds genoemde onderzoek naar gemeentelijke privacyvraagstukken en de rol van de raad;
- een vervolgonderzoek naar participatie en de rolneming van de raad, bijvoorbeeld op momenten dat inwoners tegengestelde belangen inbrengen³;
- een onderzoek naar de mogelijkheden van de raad om de besluitvorming in de jeugdzorg te beïnvloeden, binnen de regionale gemeentelijke samenwerking.

#####

---

³ Ten tijde van het uitbrengen van dit jaarverslag vindt nog overleg plaats met de Werkgroep Omgeving of en in welke vorm dit vervolgonderzoek zal plaatsvinden.